

mener, man behøver slet ikke Regler angaaende hele dette Forhold, og vil man have Regler, behøve de ikke at være saavidtgaaende som disse. Jeg har vistnok ved første Behandling gjort opmærksom paa de Følger, som man kan forudse. Det lader sig ikke skjule, at der efterhaanden vil komme Krav om højere Løn, som ville være berettigede, fra de Embedsmænds Side, som efter de gængse Forhold kunne haabe paa at faa det, man kalder lønnet Bivirksomhed. Jeg vil heller ikke ganske forbigaa, at det i mange Tilfælde er et stort Gode for Samfundet, at dets Embedsmænd i mange Bivirksomheder kunne træde hjælpende og raadende til. Lad mig f. Eks. nævne Embedsmænd udenfor København, Underdommerne i de smaa Byer. Der er i de fleste af disse en Sparekasse, en Bank eller deslige, hvor der trænges til juridisk Medhjælp. Overhovedet er vel den væsentligste Grund til, at man benytter Embedsmændene udenfor deres egentlige Embedsvirksomhed, altsaa i private Selskaber og lignende, den, at man trænger til en juridisk og forretningskyndig Medhjælp, som man vil have ikke skal være en Sagfører-Medhjælp. Det vil blive en uundgaaelig Følge af dette Lovforslag, at man i høj Grad vil fremme en tvungen Benyttelse af Sagførere, og at disse ville besætte Stillinger, med Hensyn til hvilke de for Øjeblikket ikke have Overtaget, men hvortil de dele Adgangen med Embedsmændene.

Men først og sidst maa jeg sige, at hvad jeg frygter for, er, at man her gør et Angreb paa Embedsmændenes Selvstændighed, som Landet ikke i Længden kan være tjent med. Jeg hørte atter i Dag, at man citerede Bajerns og Preussens Eksempel og deslige, men de Herrere kende vist ikke saa nøje den preussiske Embedsstand, den tyske Embedsstand, overhovedet Embedsstanden i de Lande, hvor Embedsmændene holdes ude fra alt andet end deres Embede, ogsaa holdes ude fra Valgret og deslige. Det er en Embedsstand, som Magthaverne kunne være godt tjente med, men som Befolkningen ingenlunde kan være tjent med. Det er egentlig Hovedgrunden for mig, naar jeg kunde ønske, at man ikke havde den modsatte Opfattelse af den, jeg har.

Men naar man nu skal have Regler, altsaa er enig om, at man maa give nye faste Regler og stærkt indskrænkende Regler, som det er Tilfældet i det foreliggende Lovforslag, vil jeg dog tillade mig nogle Bemærkninger, og da først om Dommerne.

Jeg kan maaske begynde med en lille Anekdote. I det norske Storting var der for en 14—15 Aar siden eller saa et Forslag fremme om at indskrænke Dommeres Ret til at fungere i visse Tilfælde, og der blev talt om det af en Forslagsstiller, som mente at have fundet paa noget godt, ligesom man i dette Tilfælde mener at have fundet paa noget godt. Men saa rejste en gammel, anset Stortingsmand sig op og sagde: Jeg tror ikke, de norske Dommere ere saadanne Pjalte, at de behøve saadanne Bestemmelser, de ville nok holde sig fra det! Og saa blev der ikke noget ud af det. Det, denne gamle Stortingsmand sagde, og som jeg egentlig tror baade unge og gamle danske Rigsdagsmænd mene, det er, at det vigtigste i disse Tilfælde er hele den Aand, der er hos dem. Er der den rette Aand, ville de afholde sig fra det, og er der ikke det, kan man lukke baade den ene og den anden. Dør ind til Uretfærdighed og særlig Begunstigelse af enkelte, saa vil der dog ved Siden af være Døre nok, som staa aabne. Med Hensyn til Dommere er der, som de ærede Medlemmer, der ere Jurister, godt vide, indskrænkende Bestemmelser. Der er de Bestemmelser, at en Dommer ikke maa dømme i en Sag, hvor nogen af Parterne eller Sagførerne er saa nær beslægtet eller besvogret med ham som Søskenbørn — det er jo ret omfattende, thi Søskenbørn betyder Fætttere — endvidere, at man ikke kan være Dommer i de Sager, som gælde een selv paa, hvad der forstaas saaledes, at man ikke kan være Dommer i de Sager, hvor man selv har Interesse. Med andre Ord, de gældende Lovbestemmelser ere saaledes, at ingen honnet Mand kan paakende en Sag, hvor han virkelig har nogen anden Interesse end det at øve Ret og Retfærdighed. En af de foregaaende Talere talte om Aktieselskaber og sagde, at det var et meget svært Spørgsmaal. Vi kunne vel ikke faa at vide, om en Dommer har Aktier i et Selskab, thi jeg haaber ikke, man skal give Love, hvorefter en Dommer skal opgive, hvilke Aktier han har. Man antager i Praksis, at det, at en Dommer har en eller to eller tre Aktier, ikke vil kunne betyde, at han vil bryde Retten eller handle bevidst uretfærdigt. Tænk man sig derimod, at en Dommer eller en af hans gode Venner eller nære Slægtninge havde hele sin Formue anbragt i et saadant Selskab, vilde der opstaa Fare, men saa yde de bestaaende Love Beskyttelse, idet han er pligtig at fratræde, og opdages det — opdages det ikke, vil der jo ikke komme